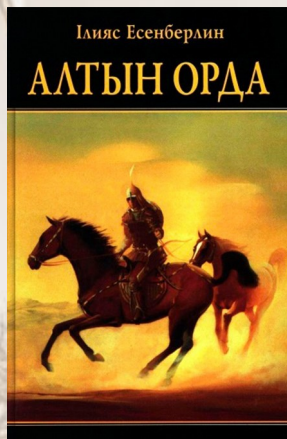
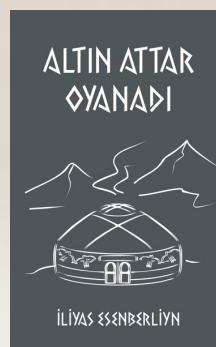
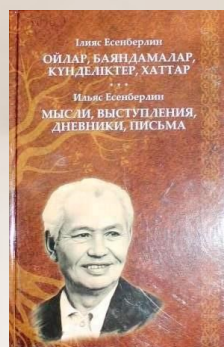
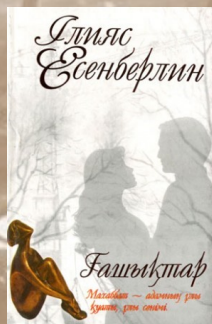
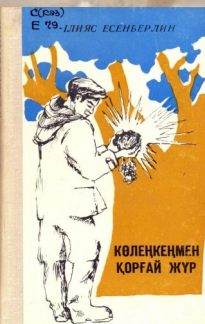

I. Есенберлиннің XV–XIX ғасырлардан тарихи сыр шертетін «Көшпенділер» трилогиясы – 30 жылдың ішінде 50 рет басылып, жалпы тиражы 3 млн данадан аса шығарылған және әлемнің 30 тіліне аударылған құнды шығарма.

Ол 1982–1983 жылдары XIII–XV ғасыр аралығындағы халқымыздың тарихын баяндайтын «Алтын Орда» трилогиясын жазды.

Жазушының қаламынан туған «Ғашықтар», «Қатерлі өткел», «Маңғыстау майданы», «Алтын аттар оянады», «Көлеңкемен қорғай жүр», «Алыстағы арпалыс», «Аққу құстар қуанышы», «Махаббат мейрамы» романдары, өз заманының өзекті тақырыбындағы «Алтын құс», «Айқас» кітаптары тың тақырыпта жазылып, қазақ әдебиетіне серпін әкелген, оқырман сүйіспеншілігіне бөленген туындылар болып табылады.

Илияс Есенберлин – Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, сондай-ақ «Еңбек Қызыл Ту», «Құрмет белгісі» орден, медальдарымен марапатталған.

Құрастырған және безендірген:
ОҚК библиографы Г. Ж. Алқайдарова

“И. ШУХОВ АТЫНДАҒЫ ОРТАЛЫҚ
ҚАЛАЛЫҚ КІТАПХАНА” КММ
Мекен-жайы: СҚО, Петропавл қ.,
Брусилковский к., 65

Телефон: 8(7152)50-04-11
8(7152)33-19-57

Сайт: shuhovlibrary.kz
E-mail: shuhov_lib@mail.ru
[@shuhov_library](https://vk.com/shuhovlibrary)
<https://www.facebook.com/shuhovlibrary>
<https://www.youtube.com/@shuhovlibrary>

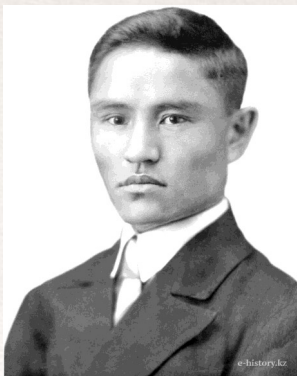
«И. Шухов атындағы орталық қалалық кітапхана» КММ

Қазақ тарихының әдеби суреткері - ИЛИАС ЕСЕНБЕРЛИН

Ілияс Есенберлиннің өмірі туралы мәлімет

Ілияс Есенберлин 1915 жылы қазіргі Ақмола облысы Атбасар қаласында туған. Әкесі ағаш шебері болған. Бірақ өмірдің қиындығынан алдымен әкесі, содан соң шешесі қайтыс болып, інісі Раунақ екеуі жетім қалады. Туыстары Раунақты асырап алады да, Ілияс жетімдер үйіне түседі.

Сол уақыттағы елімізді жайлаған аштық кезеңін басынан кешіреді. Көп ұзамай жетімдер үйі жабылып қалғандықтан, туыстардың үйінен мектепке қатынап оқиды. Мектепте жүргенде-ақ қабырға газетіне өлеңдері жарияланып, әдебиет, химия, физика, сызу, математика, бейнелеу өнері сабақтарын қызығушылықпен оқиды, алуан түрлі ертегі де шығарады.

Мектепті тамамдағаннан кейін, жұмысшы факультетіне қабылданады. Жоғары оқу орнына түсуді армандаған Ілияс Алматы қаласындағы Қазақ тау-кен металлургия институтына түсіп, оны 1940 жылы бітіреді.

Жезқазғанда жұмыс істеп жүріп, әскерге шақырылады. Әскери борышын өтеп жүргенде Ұлы Отан соғысына алынып, майданда ауыр жарақаттанды.

Жазушының өмір жолы қандай болған?

- * Есенберлин 1944 жылы Алматыға оралады.
- * 1947–1951 ж.ж. Қазақ мемлекеттік филармониясының директоры қызметін атқарады.
- * 1937 жылы атылып кеткен Хамза Жүсіпбековтің (әділет халық комиссары болған кісі) қызына үйленгені үшін қудаланып,
- * 1951 жылы 5 жылға бас бостандығынан айырылады. Жазасын Қарақұм каналы құрылысында жарылыс жұмыстары жөнінен тау инженері ретінде өтейді.
- * Ақталып келген соң, 1953–1954 жылдары ҚР Геология министрлігінде аға инспектор,
- * 1954–1955 жылдары Берсүгір шахта басқармасының (Ақтөбе облысы) бастығы болды.
- * 1955–1957 жылдары Қазақ мемлекеттік көркем әдебиет баспасының аға редакторы,
- * 1958–1967 жылдары «Қазақфильм» киностудиясының аға редакторы, сценарий редколлегиясының мүшесі,
- * 1967–1971 жылдары «Жазушы» баспасының директоры қызметтерін атқарады.
- * 1971–1975 жылдары Қазақстан Жазушылар одағы басқармасының хатшысы болып істейді.

СССР
МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Форма «А»
ВИД НА ЖИТЕЛЬСТВО НЕ СЛУЖИТ
ПРИ УТРАЧЕНИИ ДОСВОИВОЛЕИТЕЛЯ

Имя «И.Е.» 7-АО 5-А
№ «А» 31.05.1915

СПРАВКА № 0002901

Чайковский, 1963 г.

Выдана гражданину (им) Есенберлин Илияс

1915 года рождения, уроженцу (им) Илияс Есенберлин обр. Илияс Есенберлин гражданство (подданство) СССР национальность Казах осужденному (им) Есенберлин Илияс Есенберлин

21.05.1951 1951 г. по ст.ст. 109 УК СССР к лишению свободы на 5 лет с поражением в правах на 4 года, имеющему (им) в прошлом судимость не судимый

в том, что он (она) обитал (им) в местах заключения МВД по ч. II ст. 109 УК СССР, в г. по ст. 109 УК СССР, в г. по ст. 109 УК СССР, в г. по ст. 109 УК СССР

С применением ст. 109 УК СССР Освобожден (им) Илияс Есенберлин 1963 г. и следует к избранному месту жительства Илияс Есенберлин (город, село, пос., район, область)

по ст. жил. дороги.

Начальник отдела (ИТК) Молчанов (подпись)

И.Е. Илияс Есенберлин (подпись)

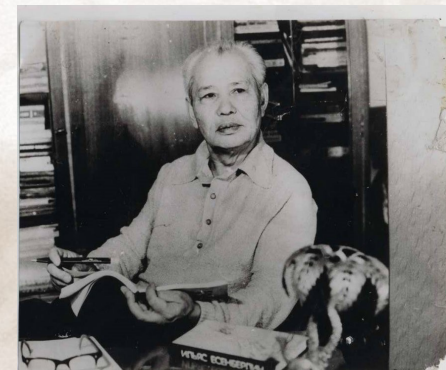
Примечание: Илияс Есенберлин (Бексем)

Ілияс Есенберлин қандай шығармаларды дүниеге келтірді?

Құнды әрі көлемді туындыларымен танымал болған І.Есенберлин шығармашылық жолын ақын ретінде бастаған. Оның қаламынан «Адамгершілік жыры» атты өлеңдер жинағы, «Большевик туралы жыр», «Біржан сал» трагедиясы, «Адам мәңгілік», «Сұлтан», «Айша» деп аталатын поэмалар туды.

Сондай-ақ қырықтан астам әндердің сөзін жазған. 1960 жылдардан бастап, жазушы проза жанрына көшті. Алғашында оның «Өзен жағасында», «Толқиды Есіл», «Адам туралы ән» повестері дүниеге келді. Ілияс Есенберлин жалпы саны 16 роман жазған.

Ілияс Есенберлин – қазақ әдебиетіндегі тарихи роман жанрының негізін салған жазушылардың бірі. Бұл туралы өзі: «...осы шығармалардан кейін тарихи тақырыптарға көштім. Өйткені көп жылдан бері көкірегімде жүрген арманым болатын. Жалпы алғанда «Көшпенділер» атты трилогияға кірістім. Оның алғашқы кітабы – «Алмас қылыш», содан кейін – «Жанталас», «Қаһар». Бұл трилогиямның өзі маған оңайға түскен жоқ. Жиырмаға таяу жыл өмірімді алды...», – деп жазған.

